

Laidiens: **20.11.2015., Nr. 228**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/228.11**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 652

Rīgā 2015. gada 17. novembrī (prot. Nr. 60 21. §)

Dabas lieguma "Eglone" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
14. panta otro daļu un 17. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Eglone" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību;

1.3. dabas liegumā esošo dabas pieminekļu – aizsargājamo koku – aizsardzības un izmantošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo mežu biotopu – jauktus platlapju mežus, kuros sastopamas retas un aizsargājamās ķērpju sugas.

3. Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

3.1. regulējamā režīma zona;

3.2. dabas lieguma zona;

3.3. neitrālā zona.

4. Dabas lieguma platība ir 159,4 hektāri. Dabas lieguma funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1. pielikumā.

5. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 2. pielikumā.

6. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

7. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas lieguma dabas aizsardzības plānā ietverto informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu.

8. Neitrālā zona noteikta, lai nodrošinātu teritorijas ilgtspējīgu attīstību un saimniecisko izmantošanu.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā

9. Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

9.1. ierīkot atkritumu poligonus;

9.2. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;

9.3. izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;

9.4. reģistrēt plantāciju mežu;

9.5. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai.

III. Regulējamā režīma zona

10. Regulējamā režīma zona izveidota, lai saglabātu augstvērtīgus aizsargājamus mežu biotopus un īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnes.

11. Regulējamā režīma zonā ir aizliegta jebkāda saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot šādas darbības:

11.1. teritorijas aizsardzības režīma ievērošanas kontrole;

11.2. ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumu īstenošana, kā arī cilvēku glābšana un meklēšana;

11.3. makšķerēšana un medības;

11.4. savvaļas sēņu, augu un to produktu ievākšana, nebojājot un neiznīcinot zemsedzi. Ogu ievākšanai aizliegts izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;

11.5. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

11.5.1. zinātniskās pētniecības darbi un monitorings;

11.5.2. ekosistēmu, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai, aizsardzībai un saglabāšanai nepieciešamo pasākumu īstenošana;

11.5.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu ierīkošana.

IV. Dabas lieguma zona

12. Dabas lieguma zona izveidota, lai nodrošinātu Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo mežu biotopu un sugu aizsardzību, atjaunošanu un apsaimniekošanu.

13. Dabas lieguma zonā aizliegts:

13.1. pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tai skaitā automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem, kā arī ar dzīvniekiem un pajūgiem ārpus ceļiem un dabiskām brauktuvēm, izņemot gadījumus, ja pārvietošanās ir saistīta ar šo teritoriju apsaimniekošanu, uzraudzību, valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu vai glābšanas un meklēšanas darbiem;

13.2. dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi. Aizliegums neattiecas uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas pasākumiem, kuru veikšanai ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un par kuriem ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

13.3. rīkot autosacensības, motosacensības, velosacensības un orientēšanās sacensības, rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus, kā arī ārpus telpām rīkot Nacionālo bruņoto spēku, civilās aizsardzības un zemessargu mācības;

13.4. kurināt ugunscurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunscurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem un ugunsdrošību un ugunsdzēsību regulējošiem normatīvajiem aktiem;

13.5. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļaut slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes vai ezera) uz krūmāju vai mežu;

13.6. nosusināt mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;

13.7. iegūt sūnas un ķērpjus, kā arī lasīt ogas un sēnes, bojājot vai iznīcinot zemsedzi;

13.8. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svīnu;

13.9. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) pļavas, lauces un īpaši aizsargājamās zālāju biotopus;

13.10. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, izņemot upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu;

13.11. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvī personiskām vajadzībām;

13.12. veikt darbības, kas veicina augsnes erozijas attīstību, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām;

13.13. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta meža, krūmāja vai lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategorija, izņemot:

13.13.1. dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes lietošanas kategorijas maiņu uz dabā konstatēto zemes lietošanas kategoriju;

13.13.2. zālāju biotopu atjaunošanu saskaņā ar zālāju biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu;

13.13.3. upju dabiskā tecējuma atjaunošanu;

13.13.4. īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanu;

13.13.5. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu ierīkošanu;

13.13.6. ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

13.14. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas:

13.14.1. veikt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanu;

13.14.2. veikt platlapju meža biotopa atjaunošanas pasākumus šo noteikumu 1. pielikumā norādītajās teritorijās;

13.14.3. ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus;

13.14.4. veikt ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

13.14.5. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās;

13.15. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to rekonstrukciju un renovāciju, izņemot minēto darbību veikšanu, lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus dabas lieguma teritorijas, kā arī to veikšanu ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

13.15.1. upju dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanai;

13.15.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas pasākumu veikšanai;

13.15.3. zivju migrācijas ceļu atjaunošanai;

13.16. ierīkot lauksaimniecības dzīvnieku – ierobežotā platībā turētu savvaļas sugu dzīvnieku – audzētavas, kā arī nožogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;

13.17. ierīkot medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces, kā arī brīvā dabā novietot lauksaimniecības un pārtikas produktus.

14. Zemes vienību sadalīšana atļauta tikai gadījumos, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas nav mazāka par 10 hektāriem. Šis nosacījums neattiecas uz gadījumiem, ja atbilstoši normatīvajiem aktiem par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi atdala zemes vienību infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvniecībai vai tās uzturēšanai vai no esošās zemes vienības nepieciešams atdalīt viensētu.

15. Meža zemēs aizliegts:

15.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot:

15.1.1. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

15.1.2. bīstamo koku (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu;

15.1.3. meža nekoksnes vērtību ieguvi;

15.2. cirst kokus galvenajā un rekonstruktīvajā cirtē, izņemot šo noteikumu 1. pielikumā noteikto nogabalu egļu audzēs, kur paredzēti īpaši aizsargājamo meža biotopu atjaunošanas pasākumi;

15.3. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:

15.3.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;

15.3.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu, izņemot šo noteikumu 1. pielikumā minēto nogabalu egļu audzēs, kur paredzēti īpaši aizsargājamo meža biotopu atjaunošanas pasākumi;

15.3.3. apšu audzēm – 30 gadu;

15.4. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai;

15.5. ierīkot jaunus mežsaimniecības (komersantu) ceļus;

15.6. atjaunot mežu stādot vai sējot.

16. Dabas lieguma zonā sanitārā cirte atļauta tikai gadījumos, ja meža slimību, kaitēkļu, dzīvnieku vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt mežaudžu bojāeju ārpus dabas lieguma zonas un par to ir saņemts Valsts meža dienesta sanitārais atzinums. Veicot sanitāro cirti, saglabā visus augtspējīgos kokus.

17. Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ. Šā punkta nosacījumi neattiecas uz šo noteikumu 1. pielikumā noteikto nogabalu egļu audzēm, kur paredzēti īpaši aizsargājamo meža biotopu atjaunošanas pasākumi.

18. Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 18. punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām. Šā punkta nosacījumi neattiecas uz šo noteikumu 1. pielikumā minētajām mežu nogabalu egļu audzēm, kur paredzēti īpaši aizsargājamo meža biotopu atjaunošanas pasākumi.

19. Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvāktas, neattiecina meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

20. Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

V. Dabas pieminekļi

21. Šīs nodaļas prasības attiecas uz aizsargājamiem kokiem – vietējo un citzemju sugu dižkokiem (koki, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla vai augstums nav mazāks par šo noteikumu 3. pielikumā noteiktajiem izmēriem, tai skaitā sausi koki un koku stubbeņi) un teritoriju ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas).

22. Aizsargājamā koka teritorijā aizliegts:

22.1. veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;